

Megtartották a Csongrád megyei pártértekezletet

Grósz Károly fölszólalása

Május óta fontos eseményeknek vagyunk részesei és alakítói — mondta előjáróban a főtájtár. Megújult a pártmozgalom úgy értem, szinte mindenütt. Helyes-e, hogy rábízunk a kommunista közösségekre, hogy maguk döntsék el, tartanak-e pártértekezletet vagy sem — vetődött fel itt a kérdés a beszélgetések során. Meg vagyok róla győződve, hogy igen. Előnye: sok feszítő helyi probléma kerül felszínre, melyeket felelősséggel vitatnak meg emberek. Másrészt: sok új tehetséges ember kerül a vezetésbe, ezáltal egészen biztos, hosszabb távon gazdagodik a mozgalom. Nem utolsósorban fejlődik a demokratizmus, a politikai érzékenység, a politikai kultúra. Hátránya az — véleményem szerint —, hogy a pártmozgalom erősen befelé fordult az elmúlt időszakban, és az ország előtt álló legfontosabb feladatoknak egy nagyon jelentős szelete nem kap elég politikai figyelmet.

Az egész politikai kampány, amely a pártmozgalom most áthatja, akkor éri el célját, ha a párt politikailag, szervezetenként egységesebb lesz, erősebb lesz, mint eddig volt, és tömegkapcsolata elmélyül.

Felolvasok egy levelet — váltott témát a főtájtár. — A november 29-i budapesti pártaktivák elmondott beszédemmel van összefüggésben. A FIDESZ regionális szervezetének szegedi képviselői írták alá. Rólam van szó, nem olvasom teljes egészében, csak részleteket: „a felelősséget első számú retorikai eszköze, hogy a politikai ellenzék következetesen ellenségnek nevezi, anélkül azonban, hogy magát ezt az ellenséget megnevezné”. Később: „Hasonlóképpen nélkülöz minden realitást az osztályharc kategóriájának képtelen felismerése”. Végül: „tiltunk a politikai kisebbségek rágalmozgására, az ellenük irányuló hangulatok és nyílt fenyegetés ellen”. A kísérő levélben pedig ez van: „Állásfoglalásunk értelmében felhívjuk Önt, hogy a jövőben tartózkodjon a nevezett beszédhez hasonló szándékú, és hangvételű megnyilvánulásoktól. Jelen levélünkkel továbbá biztosítani kívánjuk Önt, és a Magyar Szocialista Munkáspárt-egész tagságát, hogy politikai szándékunk őszinte és békés. Tisztelettel... 93-an írták alá. Nagyon sok más levelet kaptam — ezt is szeretném elmondani, nem dicsekvésképpen —, általában nem ez a hangvételük.

Egy itteni felszólalásban is elhangzott — gondolom jó szándékkal — mentségemre, hogy én taktikai megfontolásból fogalmaztam így. Szeretném ezt a segítő-készítést megköszönni, de nem élek vele. Nem taktikai szándékkal fogalmaztam így, hanem meggyőződésből, politikai felfogásomból eredően. Ugyanis: több mint valószínű, hogy nem olvasták el figyelmesen, vagy nem hallgatták meg a beszédet. Mert mitől határolom el én magam? A szélsőjobboldali ellenforradalmi erőktől, azoktól, amelyek a rendszer megdöntésére szervezkednek. Erre bizonyítékok állnak a rendelkezésemre. Ha figyelték, én az alternatív politikai törekvésekről az aktíván nem beszéltem. Ugyanis, külön hangsúlyoztam, hogy világos állásfoglalásunk van az alternatív mozgalmakról, a Központi Bizottság hagyta jóvá, nyilvánosságra hoztuk,

és külön beszéltem a különböző csoportosulások és demokratikus törekvések létjogosultságáról. Úgy látom, hogy a szegedi fiatal barátaim magukat besorolták — anélkül, hogy én ezt tettem volna — a szélsőjobboldali kategóriába. Ez az ő dolguk, nem az enyém, én ezzel nem tudok vitatkozni. De az az érzésem, hogy olyan inget vettek magukra, ami nem az övék. Nem tanácsolom, hogy tegyék le. Majd eldöntik.

En az aktíván még a jobboldaltól sem határoltam el magamat. És most el akarom mondani, hogy miért! Mi számomra a politikában a mérőföldő? Egy szó: a szocializmus. Akik szocializmust akarnak, azok nem mindannyian kommunisták, és nem is mindannyian marxisták—leninisták. Tehát nem olyan elköltelezték a szocializmus mellett elvi meggyőződésből, mint a Magyar Szocialista Munkáspárt tagjai. Úgy gondolom tehát, hogy akik tőlünk jobbra állnak, a balról, azokat egy kis szabadsággal balközépnek lehetne minősíteni. Ennek a balközépnek a támogatását megnyerni a szocializmus érdekében, a pártunk mindig politikai kötelessége. Nem párttagságra kell megnyerni, de az úgy mellé kell állítani. A balközép erővel sok vitánk lesz a jövőben. Ugyanis a szocializmust nemcsak egyféleképpen lehet építeni, bizonyára sok módszer van, ami eredményesebb, mint amit mi kitaláltunk, és ha ehhez hozzájárulnak jó szándékkal, különböző javaslatokkal, akkor arra a vezetésnek nyitottnak kell lenni. Tanulnunk kell tehát tőlük, és minden olyan kérdésben, ahol lehet, szövetségre lépni velük.

A közel 30 alternatív szervezet többsége megítélésem szerint a balközép kategóriájába sorolható. A jobbközép erővel kapcsolatos viszonyunk nagyon lassan alakul ki azért, mert lassan formálódik arculatuk. Más lesz a viszonyunk ahhoz a jobbközéphez, amely nem akar szocializmust, de törvényes eszközökkel akar harcolni a szocializmus ellen. És más azokhoz a jobboldali erőkhöz, amelyek nem tartják tiszteletben az alkotmányt, és nem tartják tiszteletben a törvényeket. En személy szerint meg vagyok arról győződve, hogy a jobbközép erők között is van olyan réteg, amellyel sok kérdésben együtt fogunk tudni haladni, mert érdekeink azonosak.

A szélsőséges jobboldal ellen harcot hirdetünk. S nem beszéltem még a szélsőbalról. Azzal sem akarunk együtt menni, de még nem látjuk elég világosan politikai platformjukat — mondotta. Annyit hadd mondjak el még, hogy egyetlen egy utalást tettem az újjáalakult Magyar Kommunista Pártira, amely deklarálta újjáalakulását, de nem hozta nyilvánosságra programját. Ez az új kommunista párt milyen programmal fog megjelenni a politika színpadán? A sztálinizmus programjával-e, amit a Szovjetunióban is meghadtak, vagy a Rákosi-programmal, amit Magyarország is meghadtott már? Nem mehettem tovább a vitában, mert nincs mivel vitáznom. Az elkövetkezendő hónapokban bizonyára meg fogom ismerni programjukat.

A szélsőjobboldal felkiáltott a 29-i aktiva után, és azt mondta, hogy így nem lehet közmegegyezést teremteni. Szeretném megmonda-

ni, hogy az urak a szélsőjobboldalon tévednek. Mi a szélsőjobboldallal nem akarunk közmegegyezést. Mi azokkal akarunk közmegegyezést, akik a szocializmust vállalják, lehetőleg jobbat, mint amit eddig csináltunk. Szebbet, jobbat, mint amit bárhol csináltak szocializmus címen. A politikai vonalhoz való viszonyt nem elsősorban a szavak, hanem a tettek határozzák meg. Ezért meg vagyok róla győződve, hogy a FIDESZ-esek és mások is a mi tetteinket nem az aktíván elhangzott felszólalás alapján fogják csak minősíteni, hanem konkrét magatartásunk és döntésünk alapján. Annak, hogy a szegedi FIDESZ-esek megerősítették őszinteségüket és békés szándékukat, örülök, de itt szeretném Önök előtt kijelenteni, hogy én nem tettelem fel róluk eddig sem a sandaságot és a békétlenséget sem. Gondolom, hogy ha talán figyelmesebben elolvasták volna a beszédet, nem kellene ezt mondanom. Hangsúlyozni szeretném: attól egy kicsit bonyolultabb a politikai helyzet ma, hogy egy politikus úgy szóljon fel alapszervezeti taggyűlésen és pártnapon, hogy az mindenkinél tetszik. Továbbmegyek: az a politikus, aki mindenkinek tetszeni akar, annak nincsenek elvei és annak nincsen tartása.

A pártban fellazult az egység, úgy politikailag, mint szervezetenként — folytatta Grósz Károly. Meggyengült a párt befolyása a tömegekre, ezen belül az egyik nagy eszközrendszerére, a tömegtájékoztatói eszközökre is. Ma a sajtó egy része nem segít, hanem a régi egyoldalúságot felváltotta egy új egyoldalúság. S nem utolsósorban rendkívül súlyos a gazdasági helyzet, ami 15–20 év alatt alakult ki, és ez az egész országban önbizalomvesztéshez vezetett.

Itt ebben a megyében látok még egy okot, ami hozzájárul a politikai feszültséghez és a bizonytalansághoz. A megyei vezetés határozatlannak bizonyult az utóbbi időben sok politikai kérdésben. En úgy látom, hogy sokkal több energiát fordítottak kis közösségeket, egyes embert, kis csoportokat foglalkoztató kérdésekre, mint a megye több tízezres kommunista közösségét foglalkoztató problémákra. A megyei vezetés arányt tévesztett, és ezzel elfecsérelte erejét, energiáját, és a párt

tagság egy részét magára hagyta.

Nekem a szóbeli beszámoló tetszik. Az írásból enyhén szólna nem vagyok elragadtatva. Ellentmondások. Olykor-olykor nem értem, hogy mi van leírva. Ami igazán nyugtalanít, nem látok benne programot. Ha nekem itt kellene dolgozni, mint alapszervezeti titkárnak, ennek alapján nem tudnám, hogy mit kell csinálnom.

A Délép vezérigazgatója felszólalt — tért át más témára. Minden mondatát, a programrészt elfogadom pártprogramnak is. Nagyobb elméleti igényességre és szilárdságra van szükség a mozgalomban. Tisztázni kell azokat a gondolatokat, amelyek megzavarnak mindnyájunkat. Felvetődik, hogy tagadjuk meg a négy évtizedet. Én nem tagadom meg. Van, amit megtagadok belőle, de nem tagadok meg négy évtizedet.

Reformot akarunk az alapokban és a felépítményben. És tudjuk, hogy mit akarunk. Ez vitákkal jár, koncepciók fognak összeütközni, de meg vagyok róla győződve, hogy végül is a mozgalom kihordja a helyes választ. Annak az időszaknak vége van, hogy a hibákért mindenki felfelé mutogat. Realizmust akarunk. Illúzió és demagógia nélkül. Mi eddig sem mondtuk, hogy felépítettük a szocializmust, mikor a négy évtizedet, annak értékeit nem tagadjuk, akkor sem mondtuk azt, hogy mi ezt a szocializmusnak tartjuk. Mi azt mondtuk, hogy szocializmust építünk. Hogy milyen lesz ez a szocializmus? Azt nem tudjuk, mert a mi életünkben nem valósulhat meg. De majd felépítik azok a fiatalok, akik még ezután fognak bekapcsolódni a politikába.

Siha László (Csongrád)

Őszintén remélte, hogy hétfőtől kezdve a dolgainkat úgy végezzük, hogy nem kell hamarosan újabb pártértekezletet összehívunk.

Gergye Anna (Szeged)

Az általános iskolai oktatás rendkívül nehéz körülményeire hívta fel a figyelmet. Hiányolta: nincs a politika szintjén megfogalmazott stabil értékrend. Értérendszerünk zavarai között szólt a pénz fétisjellegeről. Egyetértett Keserű Imre ko-

A felszólalásokban elhangzott, hogy a mezőgazdaság már nem bírja el azt a terhet, amit rárukkunk — folytatta. Az állami támogatások 240 milliárdos volumenéből 105 milliárd a mezőgazdasági támogatás. Mi a másik nagy tétel? A 62 milliárd lakásépítési támogatás. Az iparunké 45 milliárd, jövőre levezünk belőle 30-at, marad még 15. Ezenkívül van a gyógyszer- és egyebeken. Ezt el kéne rendezni. Támogassunk, vagy ne támogassunk? Ezt tisztázni kell. A világon mindenütt támogatják a mezőgazdaságot. Van egy nagy kérdés azonban, mennyivel, kell-e 105 milliárd hozzá? Nem elég-e csak 50 vagy 60. De ezt ne a pártfőtájtár válaszolja meg, ne a Központi Bizottság, hanem azok a szakemberek, akik ott dolgoznak, a munkaadóknál, a határban, a gépeken.

A főtájtár ezután a gazdaság és a párt viszonyát elemezte. Szólt a pártmunka változásairól. Az év várható gazdasági mérlegéről a következőket mondta: — Úgy gondoltuk, hogy 250 milliót fog maximum elvinni a világtűlével, eddig csak állami pénzből 500 millió dollár felelt meg, és 500 millió dollár körülbelül kiment a fehérműk közül a székényből, amiről nem tudtuk, hogy mennyi volt, és ma se tudjuk, mennyi van még az országban. Körülbelül 200 millióval tévedtünk, az hiányzik a mérlegből. Ezzel együtt 88-ban, 87-hez viszonyítva, ebben a pillanatban körülbelül 500 millió dollárral csökken az adósságállomány növekedése. Ezt pedig lebecsülni nem lehet.

A világ legkisebb igazgatása van ma Magyarországon, az összefoglalkoztatottnak 2,5 százaléka — tért át más témára. Tizenegymilliárd az összes kiadás erre — kétszázmilliárdos állami költségvetésnél. Ha itt csökkenteni akarunk, akkor két nagy igazi tétel van, az oktatás és az egészségügy. Ott pedig csökkenteni nem lehet. És még egy faktor, a biztonsági szolgálat, a hadsereg. Ha nem kötne az eskü, akkor elmondanám, hogy hány milliárddal csökkentettük 1988-ban és hány milliárddal csökkentjük '89-ben a kiadásokat. Egy dolgot azonban nem szabad elfelejteni. Attól a nemzetközi helyzet bonyolultabb, sem hogy katonák nélkül maradjunk. Azonkívül a biztonsági szolgálat másik részét, a rendőrséget nem tudjuk csökkenteni, mert nem tudunk 20 millió turistát el látni, nem tudunk a bűnözés ellen fellépni, így is az a gond, hogy nincs elég erő rá.

Majd az adórendszert elemezte a főtájtár. A személyi jövedelemadó elfogadhatónak minősítette, de fontosnak tartotta korrekcióját. A gazdaság terheiről a következőket mondta:

— Ha netán 63 százalékra emelkedne a vállalati adóhányad, akkor is 10 százalékponttal kevesebb lenne, mint a '87-es. Megcsináltuk a tár-

sasági törvényt és 9 törvényt módosítottunk ezen a címen. Elfogadtuk a vállalkozási adótörvényt, 11 gazdasági törvény előkészítésén dolgozunk, amit jövő évben bevezetünk. Nyitottunk a világra, teljesen új piacokat tártunk fel és nincs mit elvinnünk a piacra. Mert negyven évig egy puha piacra szállítottunk. Most eljutottunk arra a felismerésre, hogy ha meg akarunk maradni hosszú távon, akkor fel kell vállalni a kemény piac kihívását. Megbukott a három piac elmélet. Egy piac van, amelyik vásárol.

Megkezdjük az új felfogásunknak megfelelően a tulajdonviszonyok átrendezését. Ez sincs a mozgalomban elméletileg megoldva, mert egyik oldalon egyetértenek vele, hogy a magántőke kapcsolódjék be a gazdaságba. Nem tudok olyan vitán részt venni, ahol ne az lenne a vád, hogy miért túrik meg a munka nélkül szerzett jövedelmet. Ez a kettő együtt jár, még senki nem találta ki, hogy a magántőke öntudatból, szorgalmából beilleszkedett volna a gazdaság vérkeringésébe. Az csak akkor kapcsolódik be, ha neki megéri és nyereség van rajta. Kídolgoztuk az új agrárpolitikai koncepciót, ami a magyar mezőgazdaság történelmi jelentőségű eredményeit fogja az elkövetkezendő húsz évben tovább vinni. És itt vagyunk az egyik legnagyobb vállalkozásunk küszöbén a bér- és importliberalizáció pillanatában, amibe — felelősen ki-mondom — benne van a bukás veszélye. Mert nincs gyakorlatunk, nem tudjuk megítélni, hogy a belső piacnak milyen a szivóereje. Ha 5 milliárd dolláros import helyett 8 milliárd dollár igény jelenik meg egy pillanatban, az egész gazdaság pénzügyi helyzetét felbomlathat.

A legnagyobb gondok egyike a vállalat és a kormány közötti viszony rendezetlensége. Mindenki taktikázik, a vállalat bespájol, a kormány lépcsőről lépcsőre fokozatosan szorít, senki nem teszi ki a kártyáját. Ez így nem lesz jó. Ezért újra kell gondolnunk a viszonyt és kölcsönösen mindkét oldalról bizalomerosító intézkedéseket kell hozni. Mert 1989 gazdaságának működését ebben a pillanatban nem látom biztosítottak.

A Központi Bizottság nyitott arra, amit a párttagság mond. Együtt akar dolgozni, élni, politizálni a kommunista közösséggel. Ebben a nép alkotó kiegyensúlyozottságára a pártunk pedig higadt megfontoltságra van szüksége. A Központi Bizottság el fog számolni majd a jövő év elején a párttagságnak arról, hogy mit tett a pártértekezlet óta. Arra kérem önöket, környezetükben segítsenek abban, hogy a párttagság önbizalma megerősödjön és a Magyar Szocialista Munkáspárt újra erőre kapjon. Örülök, hogy itt lehettem önökkel, erőt adott, sokat tanultam, fel fogom használni. Sok sikert! — fejezte be hozzászólását Grósz Károly.

További vélemények

rábbi felszólalásának azzal a megállapításával, hogy a megyében a fiatalokat egyáltalán nem sikerült megnyerni a párt politikájának.

Nárai György (Szeged)

A platformszabadságra és a kisebbségi vélemény védelmére hívta föl a figyelmet. Ezek után a kórházi főorvos az egészségügy rendkívüli jelentőségét elemezte. Elkerülhetetlen felszámolni a termelő és nem termelő megkülönböztetést az egyes ágazatok között. A megyei kór-

ház megépítése általános szakmai igény. Javasolta egészségügyi, oktatási, kutatási megyei stratégia megfogalmazását alapos előkészítő elemzés után. Sürgette a párt munkamódszerének és munkastílusának megváltoztatását, a felsőbb szervek felé továbbítandó javaslatként vetette fel új szervezeti szabályzat megszerkesztését.

Ábrahám Vince (Ruzsa)

Öhajtjuk a vállalatok és a kormány közötti összhangot. Olyan érdekviszonyokat sze-